

I

(Resolutsioonid, soovitused ja arvamused)

RESOLUTSIOONID

REGIOONIDE KOMITEE

TÄISKOGU 123. ISTUNGJÄRK 11.–12. MAIL 2017

Euroopa Regioonide Komitee resolutsioon teemal „Euroopa Komisjoni valge raamat Euroopa tuleviku kohta „Mõttearendusi ja tulevikustsenaariume EL 27 jaoks aastaks 2025““

(2017/C 306/01)

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

1. võtab teadmiseks Euroopa Komisjoni dokumendi „Valge raamat Euroopa tuleviku kohta „Mõttearendusi ja tulevikustsenaariume EL 27 jaoks aastaks 2025“ kui ühe olulise panuse liidu edasise arengu üle käimasolevasse aruteluvooru, mis peab andma reaalseid tulemusi enne ja pärast 2019. aasta juunis toimuvaid Euroopa Parlamendi valimisi;
2. tunneb heameelt Rooma deklaratsiooni üle, milles allkirjutanud sedastavad: *„töötame koos tasandil, millel on tagatud parimate tulemuste saavutamise, olgu selleks siis Euroopa Liidu, liikmesriigi, piirkondlik või kohalik tasand, ning usalduse ja lojaalse koostöö vaimus, nii liikmesriikide puhul kui ka liikmesriikide ja ELi institutsioonide vahel, kooskõlas subsidiaarsuse põhimõttega“*;
3. kohustub tingimusteta austama põhiväärtusi, milleks on inimväärikus, vabadus, demokraatia, võrdõiguslikkus, õigusriik ja inimõiguste austamine, samuti ELi eesmärkide järgimine, sh soov luua Euroopa rahvaste vahel üha tihedam liit, nagu on sätestatud ELi aluslepingutes ja Euroopa Liidu põhiõiguste hartas;
4. juhib tähelepanu asjaolule, et Lissaboni lepinguga detsentraliseeritud kohaliku ja piirkondliku tasandi omavalitsustele antud väidetavalt oluline roll ei ole subsidiaarsuse põhimõtet ja tõelist osalemist ELi õigusloomeprotsessis silmas pidades veel tegelikkuseks saanud. Nii ongi omavalitsused jätkuvalt peaaegu alati ELi poliitika sihtrühm, aga mitte oluline osaline selle kujundamises – sealhulgas ja iseäranis õigusaktide osas;
5. tuletab meelde, et ELi poliitikat ja institutsioone ei loodud eesmärgina omaette, vaid need peavad olema kodanike teenistuses, et saavutada Euroopa Liidu üldised eesmärgid ja väärtused. Komitee rõhutab, et need institutsioonid ja meetmed põhinevad kompromissidel, mis on vajalikud eri huvide ja seisukohtade tasakaalustamiseks ning peegeldavad demokraatlike protsesside tulemusi. Seepärast ootab komitee, et võimalikult suure üksmeele otsimisel ei saaks valdavaks mitte minimalistlikud kompromissid, vaid püüeldaks poliitiliste lahenduste poole, mis tuginevad ühisele solidaarsusele – ühinenud Euroopa aluspõhimõttele, sealhulgas selleks, et võidelda praeguse skeptitsismi vastu ja taastada seega kodanike usk Euroopa projekti;
6. on ELi kohalike ja piirkondlike esindajate poliitilise koguna seisukohal, et oluline on langetada otsuseid kodanikele võimalikult lähedal ja jagatud suveräänsusega ELi tasandil, et suurendada iga ELi kodaniku suutlikkust kujundada oma saatust;

7. rõhutab, et majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus ELis on oluline ning et tõhusal ja tasakaalustatud majandus- ja sotsiaalarengul on keskne tähtsus erinevuste vähendamiseks ELi piirkondade vahel. Sellega seoses on ühtekuuluvuspoliitika see poliitika, mis võimaldab kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel kõige otsesemalt osaleda Euroopa integratsiooniprotsessis ja edendada solidaarsust, tuues samuti esile ELi liikmesuse eelised kohalikul ja piirkondlikul tasandil. Ühtekuuluvuspoliitika on ELi poliitika vältimatu osa, mida iseloomustab eriline Euroopa lisaväärtus. Seepärast avaldab komitee tugevat vastuseisu ELi tuleviku mis tahes stsenaariumile, mis kitsendaks ühtekuuluvuspoliitikat või kaotaks selle täielikult, ning väljendab hämmeldust selle üle, et komisjoni ametlikus dokumendis sellist hüpoteetilist võimalust üldse kaalutakse;

8. mõistab, et valges raamatus esitatud stsenaariumid on häirekell, mis toonitab ELi võimalusi ja ohte ning hoiatab, et ühtki osa liidu õigustikust (*acquis*) ei saa käsitleda iseenesestmõistetavana. Komitee rõhutab, et arutelu ELi integratsiooni kiiruse või intensiivsuse üle ei tohiks juhtida tähelepanu kõrvale asjaolult, et tegelik väljakutse seisneb mitmesuunalise Euroopa vältimises. Komitee on veendunud, et tähelepanu keskpunktis peab olema ühtsus ning mitmekesisuse ja kohaliku eripära austamine, mis on vajalik jätkusuutliku tuleviku kindlustamiseks kõigile ELi kodanikele;

9. rõhutab, et üks Euroopa Liidu ainulaadne aspekt on mitmetasandiline valitsemisstruktuur, ning peab kahetsusväärseks, et seda aspekti ei tunnustata valges raamatus. Lisaks on komiteel kahju, et valges raamatus ei esitata erinevate kavandatud stsenaariumite territoriaalset mõju. Komitee toob esile tõsiasja, et linnu ja piirkondi tervikuna saadab kodanike suurem usaldus, ning on seepärast seisukohal, et kodanikud ja nende lootused, ootused ja murekümised peavad olema kõigi poliitiliste meetmete keskmes. Komitee toonitab, et kõik Euroopa Liidu tuleviku üle peetavad arutelud ja neist tulenevad reformid peavad suunduma alt üles ja hõlmama kõiki valitsustasandeid. Sellegipoolest märgib komitee, et liidu otsustusprotsessi kõigis etappides tuleb valitsustevahelisest meetodist tähtsamaks pidada ühenduse meetodit ja ühise tegutsemise vaimu;

10. nõustub valges raamatus ja Rooma deklaratsioonis määratletud peamiste prioriteetsete valdkondadega ning on kindlalt veendunud, et Euroopa Komisjon kui ELi aluslepingute täitmise riigiülene järelevalvaja ja institutsioon, kelle ülesandeks on edendada liidu üldisi huve, peaks esitama neis küsimustes üksikasjalikud ettepanekud. Komitee on valmis andma oma poliitilised vastused ja soovitusel kohalikust ja piirkondlikust vaatepunktist;

11. kutsub üles Euroopa kodanikualgatuset läbi vaatama ja lihtsustama, et võimaldada tugevamat Euroopa esindus- ja osalusdemokraatiat. Komitee rõhutab vajadust kehtestada Euroopa Komisjonile õiguslik kohustus mitte ainult analüüsida edukaid Euroopa kodanikualgatusi, mis koguvad 1 miljon allkirja, vaid käivitada nende üle arutelu, millele järgneb hääletus nõukogus ja Euroopa Parlamendis. Komitee soovitab uurida ka muid vahendeid, mis lihtsustavad ELi otsustusprotsessis osalemist ⁽¹⁾;

12. toob esile mõningad elemendid, mis on keskse tähtsusega Euroopa Liidu tuleviku jaoks usaldusväärse ja kaugeleulatuva stsenaariumi koostamisel linnade ja piirkondade seisukohast:

12.1 Euroopa kodanikuaktiivsus, mis innustab teabevahetust ja koostööd kodanikega ja nende vahel, et edendada Euroopa identiteeti ja Euroopa projekti omaksvõttu;

12.2 partnerluse, mitmetasandilise valitsemise ja subsidiaarsuse põhimõtte kohaldamine kõigis poliitikavaldkondades ning koostöö edendamine ühiskonna kõigi sektorite vahel, et saavutada demokraatlikum, tulemuslikum ja reformitud Euroopa Liit;

12.3 ELi ning majandus- ja rahaliidu sotsiaalse mõõtme tugevdamine. Komitee ootab, et seadusandlik ettepanek Euroopa sotsiaalõiguste samba kohta võimaldaks käsitleda töötajate õigusi ja tööjõu liikuvust muutuvall tööturul, järgides seejuures subsidiaarsuse põhimõtet. Kõnealune ettepanek ei tohiks seisneda pehmes õiguses, mis täiendaks olemasolevat õigustikku, vaid peaks sisaldama sama jõulisi meetmeid kui majandus- ja rahaliiduga seoses võetud meetmed, sest see aitaks tugevdada kodanike arusaama sotsiaalsest EList, mis on võimeline lahendama nende probleeme;

⁽¹⁾ Resolutsioon „Euroopa Liidu toimimise parandamine: Lissaboni leping ja sellest kaugemale“ (RESOL-VI/005).

12.4 täielikult vastutav ja läbipaistev Euroopa Liit, kus kodanikud saavad üheselt aru, kellel lasub poliitiline vastutus ja aruandekohustus Euroopa Liidus langetatavate otsuste eest ning kus kõik valitsemistasandid jagavad vastutust otsuste langetamise ja rakendamise eest;

12.5 terviklik, pikaajaline, piisavalt rahastatud ja usaldusväärne strateegia, et saavutada ELis majandusliku ja sotsiaalse ühtekuuluvuse alused ja piirkondadevaheline lähenemine ning neid tugevdada ja ühtlasi tagada ülespoole suunatud sotsiaalne lähenemine, mille nurgakivi on inimeste turvalisus, hõlmates ÜRO kestliku arengu eesmärgid ELi enda lühikese ja keskpika perioodi programmidesse ning rakendades meetmeid kooskõlas tegevuskava 2030 parameetritega;

12.6 piirkondade ulatuslikum kaasamine ELi otsuste tegemisse – nii seadusloome- ja poliitilisse otsustusprotsessi kui ka rakendus- ja levitamistsessis – on Euroopa positiivse ja tõelise integratsiooni ning ELi kodanike usalduse suurendamise vältimatu eeltingimus. Seepärast tuleks uuendatud Euroopa poliitilise ja institutsioonilise raamistiku kavandamisel kaaluda ka võimalust luua piirkondi ja kohalikke omavalitsusi esindav seadusandlik koda;

12.7 sotsiaalne EL, mis edendab naiste ja meeste võrdõiguslikkust, samuti kõigi võrdseid õigusi ja võimalusi; EL, mis võitleb töötuse, diskrimineerimise, sotsiaalse tõrjutuse ja vaesuse vastu; EL, kus noored saavad parima hariduse ja väljaõppe ning võivad õppida ja töötada kogu kontinendil; EL, mis hoiab meie kultuuripärandit ja edendab kultuurilist mitmekesisust;

12.8 innovatiivne, digitaalne ja ettevõtlik Euroopa, kus linnad ja piirkonnad toimivad katalüsaatoritena ning võimaldavad luua uusi töökohti ja jätkusuutlikku majanduskasvu iseäranis noortele;

12.9 ELi eelarve, mis rajaneb tõelistel omavahenditel ja on ELi ambitsioonide seisukohast piisav ning tugevdab avaliku ja erasektori investeeringute rolli, et edendada majanduskasvu ja töökohti ELi kodanikele;

12.10 sügavam, õiglasem ja kaasavam majandus- ja rahaliit, mille käsutuses on vajalikud poliitikavahendid, et ennetada asümmeetrilisi šokke ning edendada sotsiaalset, majanduslikku ja territoriaalset ühtekuuluvust, sh fiskaalset võimekust, mis täiendab ELi eelarvet;

12.11 vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanev täielikult integreeritud ala, mille aluseks on põhiõigused, täielik liikumisvabadus, välispiiride ühine kaitse ja ühine rände- ja varjupaigapoliitika, mis põhineb inimõigustel ja ühtlasi ühistel kohustustel iseäranis seoses jõupingutustega praeguse sisserändeolukorra käsitlemiseks;

12.12 täieliku läbipaistvuse ja demokraatliku kontrolli tagamine kõigil valitsustasanditel õiglaste ja tasakaalustatud rahvusvaheliste kaubanduslepingute väljatöötamisel;

12.13 ühine välis-, naabus- ja kaitsepoliitika, et saavutada ülemaailmne stabiilsus ning pühendumine ELi väärtuste kaitsele; avatus tingimustele vastavale laienemisele, austades samas ELi integratsioonivõimet;

12.14 EL, mis on oma kodanikele lähedal ning suudab neile selgitada oma saavutusi ja tulevasi väljakutseid selgel ja arusaadaval viisil;

13. on pühendunud osalemisele alt üles suunduvats protsessis koos kodanike ja ELi piirkondade, linnade ja külade valitud esindajate ning teiste asjaomaste sidusrühmadega, et selgitada välja nende vajadused ja ootused seoses ELiga eelseisvatel kuudel. Komitee rõhutab, et selle protsessi tulemused lisatakse koos konkreetsete soovitud tegevustega komitee arvamusse „Mõttevahetus Euroopa teemal: kohalike ja piirkondlike omavalitsuste hääl usalduse taastamisel Euroopa Liidu vastu“;

14. kutsub Euroopa Parlamenti üles kordama Euroopa Parlamendi 2019. aasta valimistel esikandidaatide protsessi ning pakub abi teadlikkuse suurendamisel asjaomastest protsessidest ja selle tähtsusest oma kohalike ja piirkondlike poliitikute võrgustiku abil;

15. on kindlalt otsustanud panustada aegsasti institutsioonilise ja poliitilise reformi läbipaistvasse ja demokraatlikku protsessi, mille keskmes on ELi kodanikud ja milles võetakse arvesse ELi, riiklikku, piirkondlikku ja kohalikku valitsemistasandit, et Euroopa Parlamendi valimistel 2019. aastal saaks Euroopa kodanikele esitleda tulemusi;
16. rõhutab, et kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel, mis on kodanikele kõige lähem valitsustasand ja põhiline avalike teenuste osutaja, peab olema olulisem roll ELi otsuste tegemise protsessis, kui EL jätkab tegutsemist kohaliku ja piirkondliku omavalitsuse pädevusvaldkondades. Seetõttu kutsub komitee üles kehtestama kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi mõjutavate õigusaktide suhtes komitee nõusoleku nõude;
17. meenutab, et mõned muutused, mida kodanikud võivad pidada esmatähtsateks, võivad vajada aluslepingute muutmist, ja nõuab, et sellisel juhul tuleb kasutada artikli 48 lõikes 3 sätestatud konvendimeetodit ning et komiteel peab olema selles konvendis täisesindatus.

Brüssel, 12. mai 2017

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Markku MARKKULA
